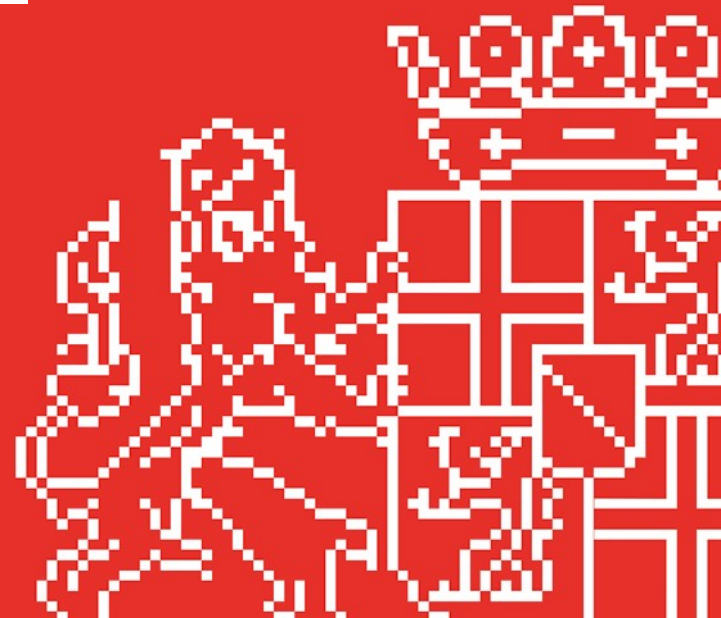

IMPACT CORONACRISIS

OVERZICHT ECONOMISCHE EFFECTEN

Monitor #18
28 juni 2021

In deze monitor brengt het team Economie informatie samen die een beeld vormt van de economische impact van de coronacrisis op korte en middellange termijn. De basis wordt gevormd door openbare informatie uit verschillende bronnen.

De monitor pretendeert niet volledig te zijn, maar is bedoeld om een impressie te geven. De focus ligt op de economische gevolgen van coronacrisis in brede zin. De meeste gegevens in deze monitor zijn niet ouder dan twee maanden.

Vragen of suggesties over de inhoud?

Mail: monique.roso@provincie-utrecht.nl

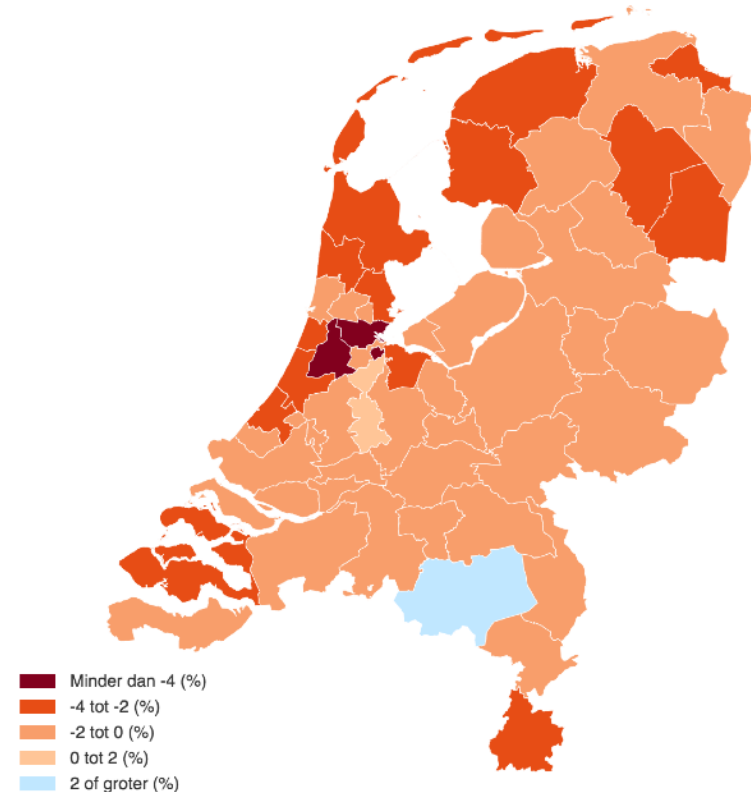
- ❖ Economische impact regio Utrecht *[geactualiseerd]*
 - Economische prestaties *[geactualiseerd]*
 - Regionaal ondernemersklimaat *[geactualiseerd]*
 - Arbeidsmarkt *[geactualiseerd]*
 - Gebruik van steunmaatregelen
- ❖ Economische prognoses en scenario's *[geactualiseerd]*
- ❖ Focus: MKB *[nieuw]*

ECONOMISCHE IMPACT + HERSTEL REGIO UTRECHT

Q1 2021: Regio Woerden iets schokbestendiger *[nieuw, 27 mei 2021]*

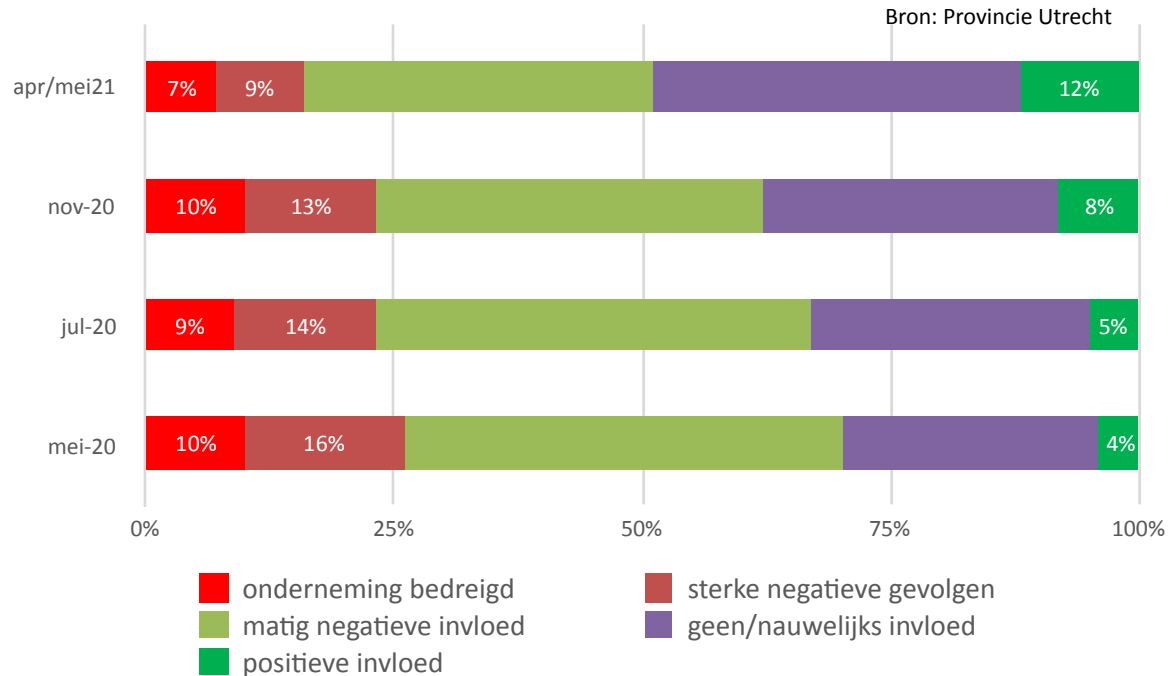
- De Nederlandse economie kromp in het eerste kwartaal met 0,8% ten opzichte van dezelfde periode in 2020, meldt het [CBS](#). Huishoudens en overheid gaven minder uit. Stijging van de bedrijfsinvesteringen en het handelssaldo dempten de krimp.
- Op basis van een andere methode monitort het CBS ook de economische ontwikkeling van [regio's](#). De economie van de provincie Utrecht kromp in Q1 2021 met 2% ten opzichte van een jaar daarvoor.
- Woerden e.o. deed het met een groei van 0% volgens de berekeningen van het CBS iets beter dan de drie andere Utrechtse deelregio's (krimp van 2%).
- De groei van regio Eindhoven (2%), sterk leunend op high tech industrie, springt in het oog.

Economische ontwikkeling 1e kwartaal 2021

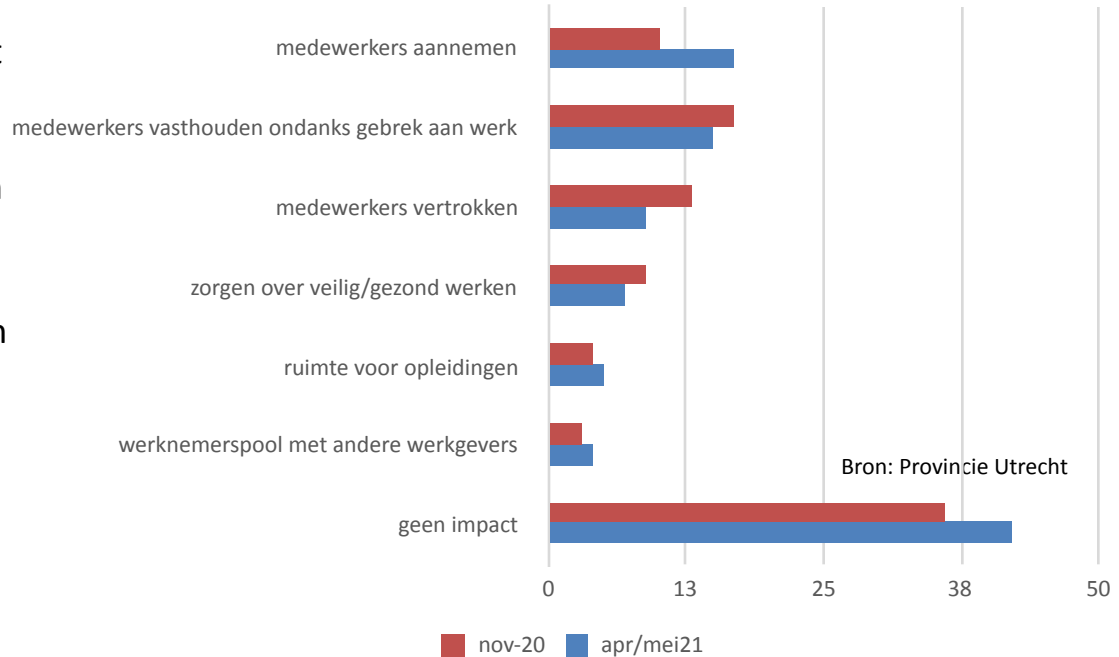
Regiopeiling: ondernemers optimistischer over effecten crisis *[nieuw]*

- In april en mei werd de vierde peiling gehouden onder ondernemers in de regio. Daar deden ruim 1.100 ondernemers aan mee. De resultaten zijn gewogen om ze representatief te laten zijn.
- Een groeiend deel van de ondernemers zegt dat de crisis een positieve invloed heeft gehad op het bedrijf. Dan kan het gaan om omzet, maar ook om vernieuwing van producten en diensten.
- Een meerderheid (56%) van de ondernemers wil in 2021 investeren. Meest genoemd worden nieuwe producten/diensten, digitalisering en marketing.

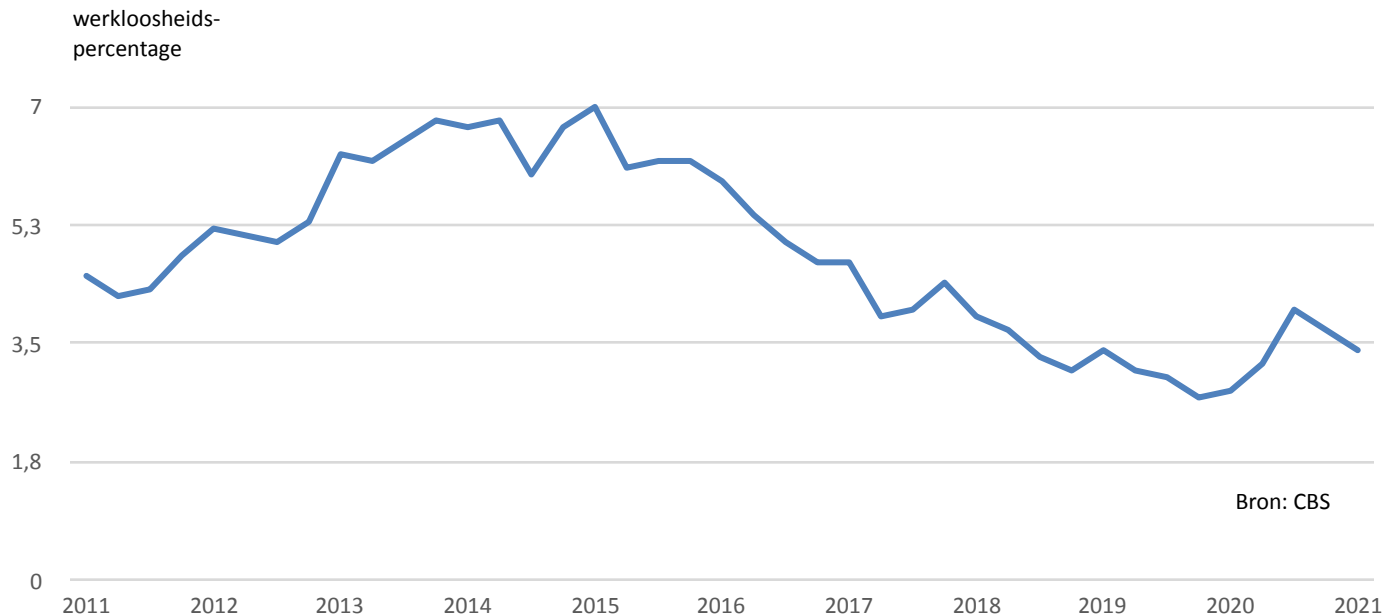
Regiopeiling: krappe arbeidsmarkt wordt weer urgent [nieuw]

- Bijna een vijfde van de ondernemers neemt weer nieuwe medewerkers aan.
- Een op de zes ondernemers verwacht dat het personeelstekort weer gaat knellen. Dat is het meest urgent in industrie en bouw, maar speelt ook in de horeca en overige dienstverlening (w.o. uitzendbureaus), en in groot- en detailhandel.
- Anderzijds is er bij een op de tien bedrijven in de groot/detailhandel ook sprake van een personeelsoverschot.
- Industrie en bouw voorzien dat personeelstekort ook op lange termijn een probleem blijft. Dat geldt in mindere mate even goed voor ICT en zakelijke dienstverlening.

Werkloosheid provincie Utrecht daalt verder, krapte groeit weer *[geactualiseerd, 18 mei 2021]*

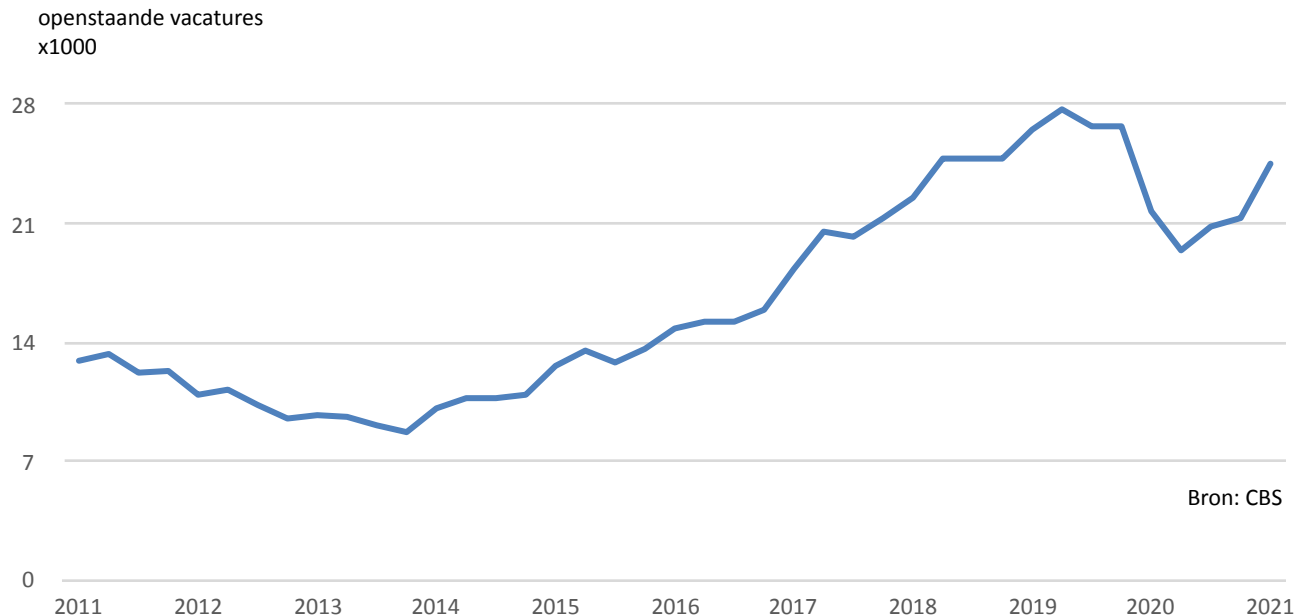
- In het eerste kwartaal van 2021 daalde de werkloosheid van 3,7% naar 3,4%, aldus het [CBS](#).
- De beroepsbevolking groeide van 755.000 naar 756.000.
- Het aantal mensen zonder werk in de beroepsbevolking daalde van 28.000 naar 26.000.
- Het aantal werkenden steeg van 727.000 naar 730.000.

- Tijdens de vorige economische recessie steeg de werkloosheid naar 7% (48.000).
- In 2018 en 2019 was personeelstekort voor een derde van de ondernemers een groot knelpunt. Voor 13% van de Utrechtse ondernemers is dat nu weer een probleem.

Aantal vacatures provincie Utrecht stijgt door *[geactualiseerd 18 mei 2021]*

- In het eerste kwartaal van 2021 steeg het aantal openstaande [vacatures](#) verder van 21.300 naar 24.500.
- Daarmee is het aantal openstaande vacatures in provincie Utrecht nog maar 3.000 verwijderd van het hoogste punt van de afgelopen jaren: in Q2 2019 stonden 27.700 posities open.

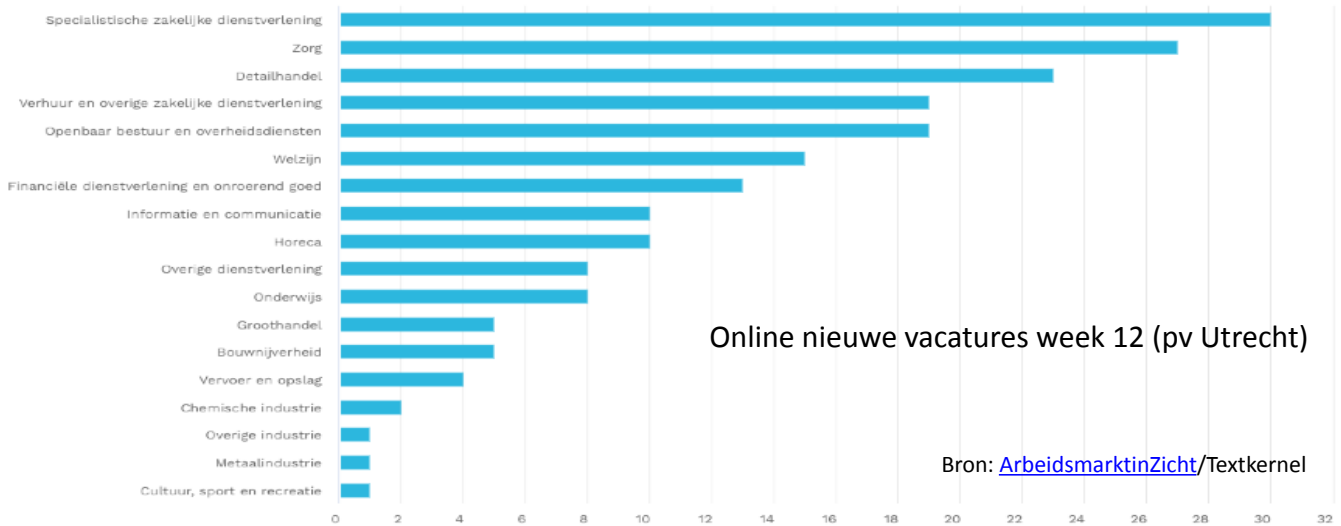

- De daling van het aantal vacatures was al medio 2019 ingezet, maar versnelde door de coronacrisis in het eerste half jaar van 2020. In het tweede half jaar herstelde de arbeidsmarkt zich.

Bedrijven zetten vacatures open

- Bijna een kwart van de ondernemers denkt komende maanden alweer personeel aan te nemen.
- Dat optimisme is terug te zien in de groei van het aantal vacatures in o.a. zakelijke diensten en handel.
- Ook in de publieke dienstverlening (zorg, onderwijs, openbaar bestuur) neemt de vraag naar personeel snel toe.

28-06-21

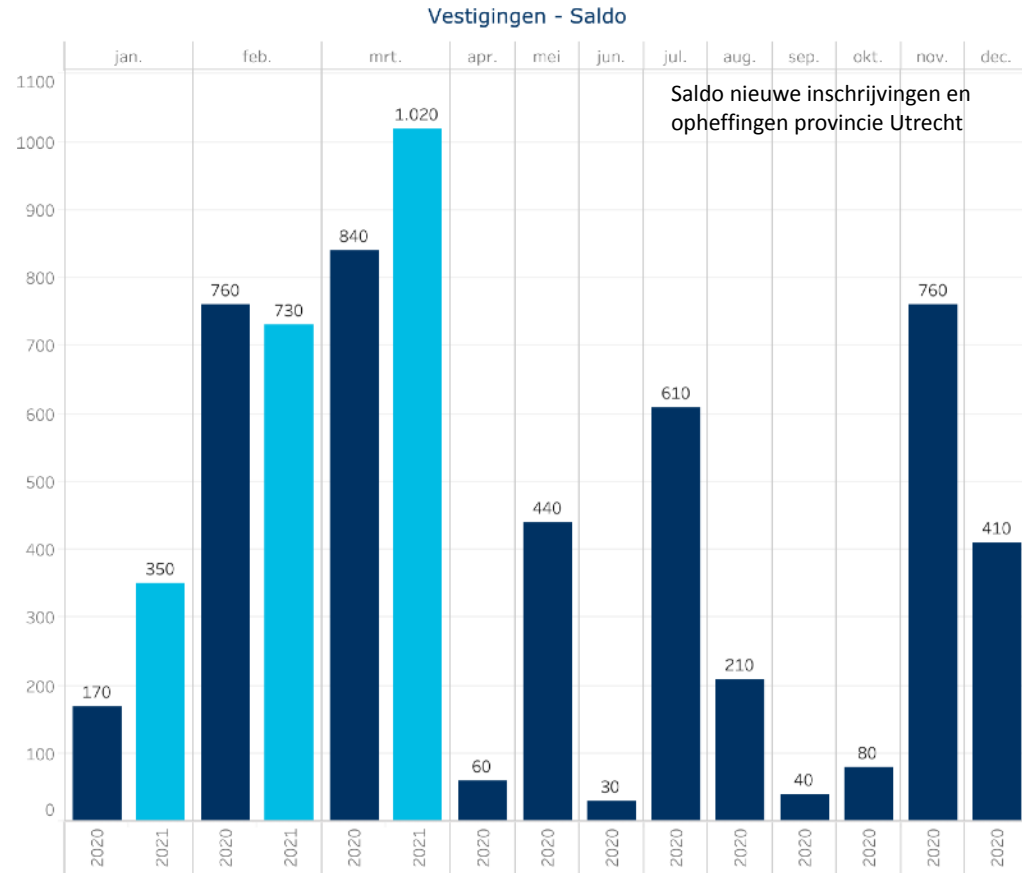
Bron: [Arbeidsmarktinzicht](https://www.arbeidsmarktinzicht.nl/)/Textkernel

Q1 2021: groeispurt aantal bedrijven

[7 april 2021]

- De bedrijvendynamiek groeit. In het eerste kwartaal werden in Utrecht ruim 5.800 nieuwe vestigingen ingeschreven. Er werden 3.700 vestigingen opgeheven. Per saldo kwamen er 2.100 vestigingen bij, bijna de helft van de groei over heel 2020 (4.400)
- Over 2020 lag het aantal nieuw ingeschreven vestigingen met 18.140 op nagenoeg hetzelfde niveau als in 2019.
- Het aantal beëindigde vestigingen (soms door faillissement maar vooral door opheffing) lag in 2020 wel hoger: in 2020 werden 13.700 vestigingen opgeheven (waarvan 11.170 eenmanszaken), tegen 11.300 in 2019.

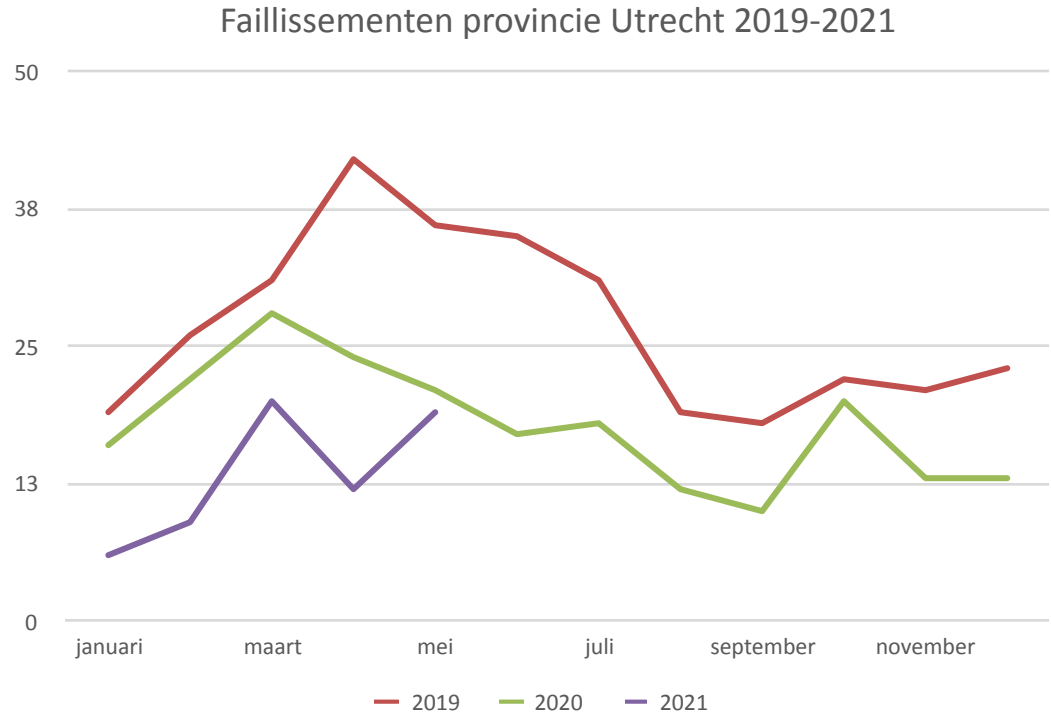
28-06-21

Bron: PAR/LISA

CBS: aantal faillissementen onder niveau voorgaande jaren [11 juni 2021]

- Het aantal faillissementen van bedrijven/ eenmanszaken/instellingen in de provincie Utrecht blijft nog steeds onder het niveau van voorgaande jaren.
- Gingen in mei 2019 nog 36 ondernemingen failliet, in mei 2021 waren dat er 19.
- Van jan t/m mei 2021 werden in [Utrecht](#) 66 bedrijven, eenmanszaken en instellingen failliet verklaard. In 2020 waren dat er 111.
- In coronajaar 2020 gingen 214 bedrijven en instellingen failliet. In 2019 waren dat er 323.

Bron: CBS

Ondernemers torsen schulden mee [9 april 2021]

- Tot en met februari 2021 hadden 266.000 Nederlandse ondernemers voor meer dan € 15 mld belastinguitstel aangevraagd, turfde het [CBS](#).
- In Utrecht ging het om een bedrag van ruim € 1,3 mrd, voor circa 20.400 bedrijven. Ruim een kwart van de bedrijven met personeel heeft uitstel, en een op de tien bedrijven met 1 medewerker. In de horeca kreeg ruim een derde van de bedrijven uitstel.
- De bankensector [verstrekte](#) in 2020 voor € 44,3 mrd aan financieringen aan zo'n 52.000 Nederlandse ondernemers.
- Terugbetaling van belastingschulden start pas vanaf 1 oktober 2022; ondernemers mogen hier vijf jaar over doen. Wel moeten ondernemers vanaf 1 juli 2021 weer belasting gaan betalen. De invorderingsrente gaat stapsgewijs omhoog (1% vanaf 1 jan 2022, oplopend naar 4% per 2024).**

	Totaal				
t/m feb 2021		wv met 1 medewerker	wv 2 of meer medewerkers	wv horeca	wv andere branches
Amersfoort	2.440	1.340	1.095	210	2230
Baarn	475	295	180	35	440
Bunnik	215	125	90	10	205
Bunschoten	290	145	145	20	270
De Bilt	540	360	185	30	510
De Ronde Venen	820	520	300	60	760
Eemnes	145	90	55	5	145
Houten	625	345	285	30	595
IJsselstein	440	255	180	20	420
Leusden	410	235	175	30	380
Lopik	145	95	45	5	140
Montfoort	195	105	90	10	180
Nieuwegein	970	515	455	55	915
Oudewater	100	65	40	5	95
Renswoude	85	45	40	5	80
Rhemen	265	150	115	20	245
Soest	795	510	285	50	745
Stichtse Vecht	940	620	320	75	865
Utrecht	6.015	3.430	2580	670	5340
Utrechtse Heuvelrug	670	445	225	50	620
Veenendaal	985	460	525	50	930
Vijfheerenlanden	685	385	300	30	655
Wijk bij Duurstede	290	185	105	20	265
Woerden	815	445	370	50	765
Woudenberg	145	80	65	10	140
Zeist	940	615	325	60	880

Meeste gebruik van steunmaatregel door kleine zelfstandigen [9 april 2021]

- Tot en met februari 2021 maakten ruim 44.300 bedrijven in de provincie gebruik van minimaal één steunmaatregel.
- Daarvan heeft bijna tweederde één medewerker. Een derde heeft twee of meer medewerkers.
- De meest gebruikte maatregel is uitstel van belastingen (ruim 20.000 bedrijven). Ruim 19.000 bedrijven vroegen t/m september Tozo aan (steunmaatregel voor zelfstandig ondernemers).
- Tijdens de eerste lockdown werd de TOGS (tegemoetkoming gesloten sectoren) door 13.600 bedrijven gebruikt.
- Het steunpakket is verlengd t/m Q3 2021. Alleen bij nieuwe lockdowns komt er nieuwe steun. De NOW over Q3 wordt versoerd. Belastinguitstel aanvragen kan nog tot 1 okt.

28-06-21

Bron: [CBS](#)

*TOZO: aantal aanvragen t/m september 2020

Aantal bedrijven dat steunmaatregelen gebruikt, per gemeente

t/m februari 2021		NOW1	NOW2	NOW 3.1	NOW 3.2	TOZO *	TOGS	TVL1	TVL_Q 4
	min. 1 regeling								
Amersfoort	5.385	1.500	730	910	535	2.700	1.575	415	725
Baarn	970	285	145	165	95	390	295	70	130
Bunnik	460	130	75	80	55	190	130	50	65
Bunschoten	705	235	80	140	55	260	305	50	100
De Bilt	1.230	320	145	190	120	550	370	75	160
De Ronde Venen	1.690	480	210	275	160	680	525	140	225
Eemnes	340	95	40	55	30	150	95	20	35
Houten	1.115	420	205	235	145	200	350	85	170
IJsselstein	785	270	120	175	110	150	335	70	135
Leusden	930	240	120	150	85	440	260	60	120
Lopik	300	70	45	45	20	60	85	20	45
Montfoort	400	115	50	65	25	140	120	25	40
Nieuwegein	1.655	600	320	375	205	360	530	150	260
Oudewater	300	80	40	55	20	120	105	25	50
Renswoude	180	65	30	25	10	50	60	10	20
Rhenen	560	160	90	105	50	210	170	40	75
Soest	1.730	460	215	285	180	790	505	110	225
Stichtse Vecht	2.120	530	255	330	210	980	625	155	295
Utrecht	13.930	3.560	1.890	2.205	1.360	7.090	4.195	1.350	2.005
Utrechtse Heuvelrug	1.480	390	190	250	150	620	440	90	195
Veenendaal	1.890	710	300	425	230	660	630	110	265
Vijfheerenlanden	1.525	470	230	250	135	620	450	80	190
Wijk bij Duurstede	620	150	80	100	60	260	200	50	90
Woerden	1.760	610	305	355	205	630	590	125	245
Woudenberg	315	105	50	65	30	110	95	15	40
Zeist	1.975	525	235	300	180	880	595	135	245

Drie op tien Utrechtse ondernemers gebruiken minstens 1 steunmaatregel

[9 april 2021]

- Een derde van de Nederlandse bedrijven maakt gebruik van minimaal één steunmaatregel. In de provincie Utrecht ligt dat percentage iets lager.
- Bedrijven met 2 of meer medewerkers maken relatief vaker gebruik van steunmaatregelen: de helft van de werkgevers vraagt ondersteuning.
- Steunmaatregelen worden in de steden (Utrecht, Amersfoort) door een groter deel van het bedrijfsleven gebruikt. Dat kan samenhangen met de stedelijke economische structuur met meer horeca, leisure en detailhandel.

Bron: [CBS](#)

Bij berekeningen zijn overheid, onderwijs en gezondheidszorg niet meegeteld.

Percentage bedrijven dat min. 1 maatregel gebruikt, per gemeente

	Totaal	bedr met 1 medewerker	bedr 2 of meer medewerkers	horeca	andere branches
Amersfoort	34,0	27,9	57,3	79,1	32,4
Baarn	30,9	25,7	52,8	75,0	29,5
Bunnik	25,9	21,2	41,5	87,5	24,8
Bunschoten	30,3	24,1	41,3	76,9	28,8
De Bilt	25,3	20,8	45,7	63,6	24,4
De Ronde Venen	29,7	25,2	45,2	68,6	28,4
Eemnes	26,8	23,1	40,0	40,0	26,0
Houten	22,4	15,8	46,5	65,2	21,4
IJsselstein	25,0	18,1	49,3	81,3	23,5
Leusden	29,9	24,2	50,4	68,4	28,5
Lopik	17,8	14,3	26,3	55,6	16,8
Montfoort	25,9	21,0	38,8	75,0	24,6
Nieuwegein	29,8	22,4	51,0	68,8	28,6
Oudewater	22,1	19,0	30,9	62,5	20,8
Renswoude	24,2	19,4	33,3	60,0	22,9
Rhenen	26,4	21,1	43,3	81,8	24,9
Soest	31,9	26,8	52,5	75,0	30,6
Stichtse Vecht	29,2	25,3	46,0	68,9	27,9
Utrecht	34,3	28,6	57,6	75,1	32,5
Utrechtse Heuvelrug	25,1	21,3	42,5	71,4	23,7
Veenendaal	32,2	24,2	52,9	75,8	30,9
Vijfheerenlanden	27,2	22,4	40,5	73,3	25,9
Wijk bij Duurstede	25,9	21,8	39,3	62,5	24,6
Woerden	29,6	22,9	47,8	68,6	28,3
Woudenberg	24,0	19,1	39,7	50,0	23,2
Zeist	28,8	24,4	49,0	73,7	27,6
provincie Utrecht	30,3	24,9	49,9	73,2	28,9
<i>Nederland</i>	<i>33,5</i>	<i>27,9</i>	<i>51,0</i>	<i>75,3</i>	<i>31,7</i>

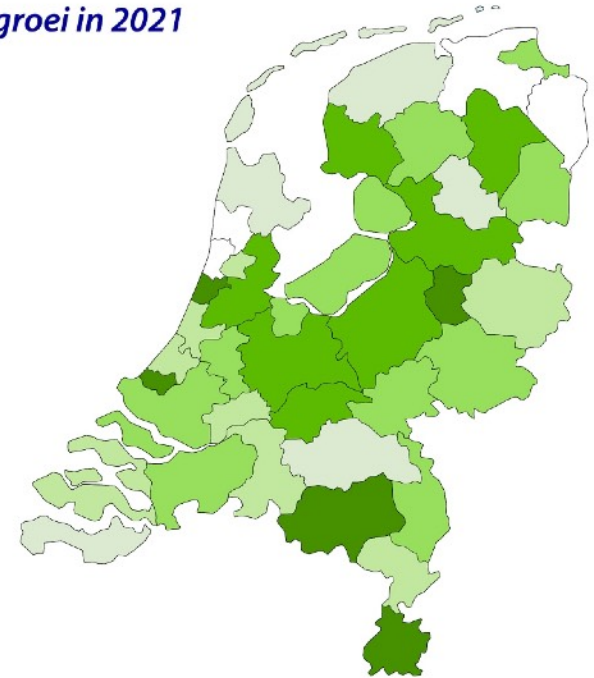
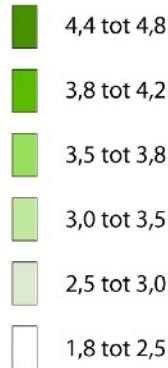
ECONOMISCHE IMPACT REGIO UTRECHT - PROGNOSES

Rabobank verhoogt groeiproggnose Utrecht [nieuw, 15 juni 2021]

- [Rabo Research](#) heeft de groeiverwachting voor regio Utrecht naar boven bijgesteld. Verwachtte de bank dit voorjaar nog een groei van 1,8-2,4%, inmiddels is dat verhoogd naar een groei van 3,8-4,2%. Daarmee komt de groei op of net boven het landelijk gemiddelde. De groei wordt getrokken door high-tech regio's.
- Voor deze prognoses letten de analisten op sectorstructuur (regio's met grote groeisectoren groeien sneller dan regio's met grote sectoren die krimpen of stagneren). Ook andere regiofactoren worden meegewogen: aanwezigheid van kennisinstellingen, kwaliteit van de beroepsbevolking, bereikbaarheid, woon- en leefklimaat.

Verwachte economische groei in 2021

In procenten, Nederland = 3,8%

Bron: RaboResearch

Conjunctuurenquête: omzet gaat stijgen, winst blijft achter *[geactualiseerd 18 mei 2021]*

- In de [conjunctuurenquête](#) van CBS, KvK en ondernemersorganisaties over het tweede kwartaal tonen Utrechtse ondernemers zich weer wat optimistischer.
- Het aandeel van de Utrechtse ondernemers dat verwacht mensen aan te nemen steeg van 16% bij de vorige meting naar 22% in het tweede kwartaal. Nog maar 7% denkt personeel te moeten laten gaan, een halvering vergeleken met maart.
- Een kwart van de ondernemers verwacht een groei van de omzet. Een op de tien verwacht een omzetsdaling.
- En hoewel de groep ondernemers die last heeft van verliezen kleiner wordt, blijft die in Utrecht nog wel substantieel: een op de vijf ondernemers heeft afgelopen drie maanden de winst verder zien verdampen.

Conjunctuurenquête Nederland; kwartaal, regio

Regio's: Utrecht (PV)
Bedrijfstakken/branches (SBI 2008): Totaal (ex. financieel of nutsbedrijven)

Onderwerp

- Omzet en prijzen \ Omzet komende 3 maanden \ Saldo omzet komende 3 maanden
- Personeelssterkte \ Personeelssterkte komende 3 maanden \ Saldo personeelssterkte komende 3 mnd
- Winstgevendheid \ Winstgevendheid afgelopen 3 maanden \ Saldo winstgevendheid afgelopen 3 mnd

ECONOMISCH HERSTEL

Fors economisch herstel in 2021 en 2022, daarna normalisering *[geactualiseerd 22 juni 2021]*

Prognoses	Economische groei			Werkloosheid		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
EU (12 mei)	2,3%	3,6%		4,3%	4,4%	
Rabo Research (10 juni)	3,8%	3,7%		3,5%	4,1%	
ING	2,9%	2,8%	1,6%	3,7%	4,2%	4,2%
DNB (14 juni)	3%	3,7%	1,9%	3,6%	4,5%	4,1%
ABN Amro (17 juni)	3,7%	2,8%		3,4%	4,2%	
CPB (22 juni)	3,2%	3,3%	1,8%	3,6%	4,1%	4,1%

- Alle economische bureaus rekenen op een fors economisch herstel in 2021 en 2022. Vanaf 2023 komt de economische groei op een voor Nederland gebruikelijk niveau. Ook al worden meer faillissementen voorzien zodra de coronasteunmaatregelen stoppen, de werkloosheid blijft onder het 5%.
- Economen bij De Nederlandse Bank houden nog rekening met bovengemiddelde onzekerheden in groeiprognoses. DNB rekende een mild scenario door, dat hoger uitkomt dan de basisraming, en een zwaar scenario dat lager uitkomt omdat samenleving en economie nieuwe virusmutaties niet onder controle krijgen en nieuwe lockdowns nodig zijn.

Rabobank: horeca en transport herstellen pas in 2023 [geactualiseerd, 10 juni 2021]

Bron: Rabobank Research

- Het onverwacht snelle herstel werkt ook door in verschillende sectoren, zoals de industrie en handel.
- Verwacht wordt dat retailsectoren die het in 2020 moeilijk hebben gehad, zoals de auto- en modebranche, in 2021 en 2022 weer redelijk terugveren. De snelle groeiers tijdens de lockdowns (food, woongerelateerde non-food) vallen terug naar een normaal niveau.
- Industrie en bouw hebben te maken met groeiende tekorten aan grondstoffen en materialen. Hierdoor worden prijsstijgingen en langere levertijden verwacht.

	2020	2021	2022
Rabobank (toegevoegde waarde, j-o-j)			
land- en bosbouw, visserij	1	0,2	0,1
industrie	-2	4,5	1
bouwnijverheid	-0,8	-1,5	3,5
handel	0,0	3,5	6
vervoer, opslag	-15,3	7,5	3,5
horeca	-40,1	4	23
informatie, communicatie	-0,4	3,5	4
specialistische zakelijke diensten	1,3	3	3
overige zakelijke diensten	-14,9	4	7
onderwijs	-3,5	1,5	2,5
gezondheidszorg, welzijn	-5,3	4,5	1,5

- De verwachtingen over de horeca zijn gemengd. Restaurants en vakantieparken komen in 2022 de crisis volledig te boven. Zakelijk toerisme herstelt niet snel, wat gevolgen heeft voor de hotelbranche. Cateraars kunnen last houden van het structureel thuiswerken.

CPB: collectief optreden nodig voor levensvatbare bedrijven *[nieuw, 26 mei 2021]*

- Er is [herstelbeleid](#) nodig voor bedrijven die wel levensvatbaar zijn maar die door de coronacrisis te hoge schulden hebben opgebouwd. Faillissement van in de kern gezonde bedrijven leidt tot verlies van kennis en menselijk kapitaal en heeft gevolgen voor andere bedrijven in de keten.
- De overheid heeft hier zelf een grote rol in, als zogeheten preferente schuldeiser. In februari hadden ondernemers € 16 mrd aan belastingschuld uitstaan. Ook moeten bedrijven nu vaker NOW-voorschotten terugbetalen.
- Publieke en private schuldeisers zullen moeten samenwerken voor balansherstel van in de kern gezonde bedrijven, aldus het CPB.

De schulden van bedrijven zijn opgelopen doordat ze door de coronacrisis verliezen maakten. Ze hebben belastinguitstel gekregen en/of moeten een deel van de steun terugbetalen

De overheid is een grote schuldeiser en speelt een belangrijke rol bij de aanpak van schulden, maar banken kunnen de levensvatbaarheid van bedrijven beter inschatten. Samenwerking is daarom nodig

Wanneer private schuldeisers een deel van de schuld van een onderneming afschrijven kan de overheid automatisch hetzelfde deel (of meer) van de publieke schuld kwijtschelden

Als private schuldeisers een faillissement aanvragen, zal de overheid als preferente schuldeiser de openstaande belastingschuld zoveel mogelijk proberen te innen

Vier elementen zijn van belang:

Snel: voorkom onnodige faillissementen en herstel normale bedrijfsdynamiek

Rechtvaardig: vergelijkbare behandeling voor bedrijven in vergelijkbare situaties

Gericht: maatwerk per bedrijf is het efficiëntst en voorkomt uitstel van pijnlijke, maar noodzakelijke faillissementen die het herstel kunnen vertragen

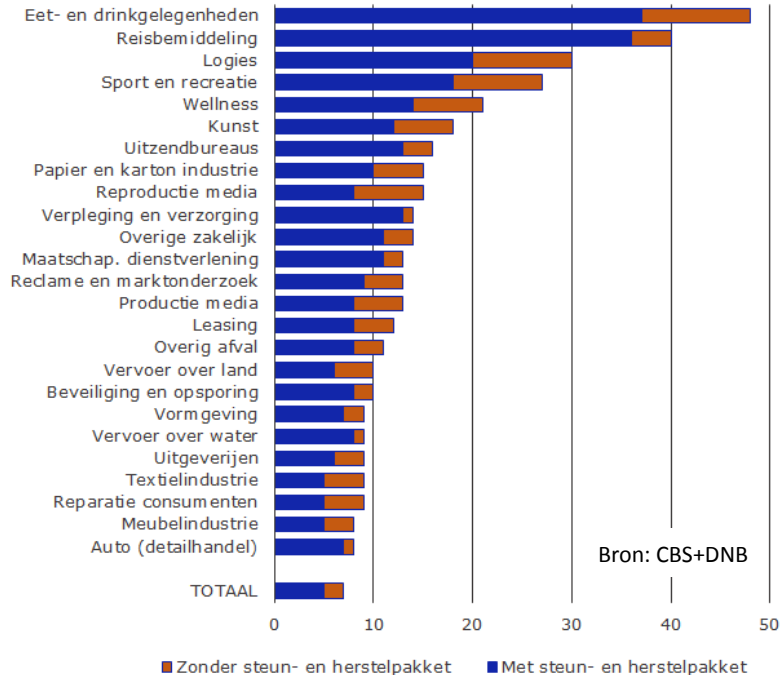
Uitvoerbaar: de oplossing moet praktisch en juridisch haalbaar zijn

- Aandachtspunten**
- Onduidelijk of aanpak werkt voor eenpersoonsbedrijven
 - Samenwerking tussen overheidsinstanties
 - Capaciteit rechtbanken en Belastingdienst
 - Evalueer snel en stuur bij wanneer nodig

FOCUS: MKB

DNB: financiële tik voor horeca, reisbranche, sport, cultuur en fashion

Bedrijfstakken met sterke procentuele toename illiquide mkb-bedrijven

■ Zonder steun- en herstellpakket ■ Met steun- en herstellpakket

Vershil in procentpunt tov counterfactual scenario = scenario 2020 met omzet, winst en kosten gelijk aan 2019.

Alleen bedrijfstakken met >150 bedrijven in 2019

Aandeel illiquide bedrijven = $100 \cdot \frac{\text{aantal illiquide bedrijven (liquide middelen } < 0)}{\text{totaal aantal bedrijven}}$

- De Nederlandse Bank [analyseerde](#) de financiële positie van mkb'ers in de coronacrisis. In de berekening werden alleen nv's en bv's meegenomen (189.000 bedrijven).
- Daarvan zijn er 9.300 in liquiditeitsproblemen gekomen.
- Problemen concentreren zich in bedrijfstakken die door lockdowns werden getroffen: horeca, reisbureaus, sport, cultuur, wellness maar ook winkels in mode en schoenen.
- Daarnaast werden de effecten van de crisis op de solvabiliteit doorgerekend, het vermogen om schulden terug te betalen bij stopzetting.
- Ook hier zijn de problemen geconcentreerd in horeca, reisbranche en cultuur. Maatschappelijke dienstverlening en zorg hebben ook ingeteerd op reserves.

Kleinbedrijfindex: 51% kleine ondernemers onder bijstandsniveau

Kleinbedrijf
Indexcijfers
1e kwartaal 2021

kleinbedrijfindex
initiatief van Qredits

HOGESCHOOL
UTRECHT

ONL
ONDERNEMERSVERENIGING

Werkgeversorganisatie

Qredits

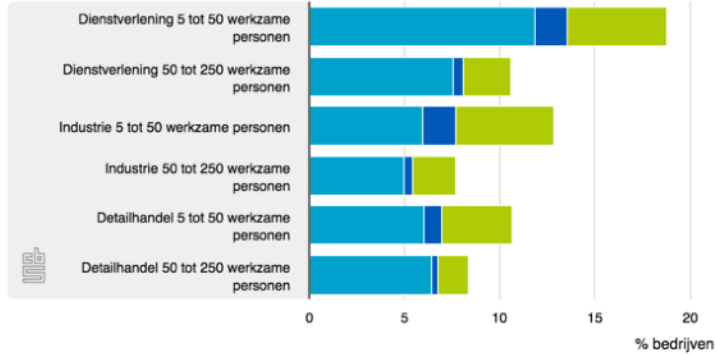
Microkredietverlener Qredits, ondernemersvereniging ONL en de Hogeschool Utrecht ontwikkelden samen de [kleinbedrijfindex](#). Deze periodieke enquête moet een beter beeld geven van het klein mkb en de zzp'ers. Deze groep bedrijven is minder goed vertegenwoordigd in de periodieke Conjunctuurenquête (CBS, KvK en werkgeversorganisaties), die wordt uitgezet onder bedrijven met minimaal 5 werkzame personen.

Voor het onderzoek is een enquête uitgezet onder een panel van 6.000 ondernemers; ruim 1.000 van hen vulden de vragenlijst geheel in. 97% heeft geen of minder dan 10 medewerkers.

- Ook het klein mkb heeft meer vertrouwen in de toekomst dan bij de vorige meting (najaar 2020).
- 44% heeft een omzet van meer dan €5000/maand; dat was in Q4 2020 nog 28%.
- Wel dalen de innovatieuitgaven: 23% investeert meer dan 10% van de omzet in innovatie (vorige meting: 34%).
- 36% van de ondernemers verdient meer dan het minimumloon. 13% verdient minder dan het minimumloon en 51% verdient onder het bijstandsniveau. In horeca, zorg en detailhandel is het ondernemersloon significant lager.
- 46% van de ondernemers geeft aan voldoende financiële middelen te hebben om het bedrijf voort te zetten. Bijna een derde is technisch failliet.
- De opstellers pleiten voor meer directe inkomenssteun en risicokapitaal om faillissementen en schuldtrajecten te voorkomen.

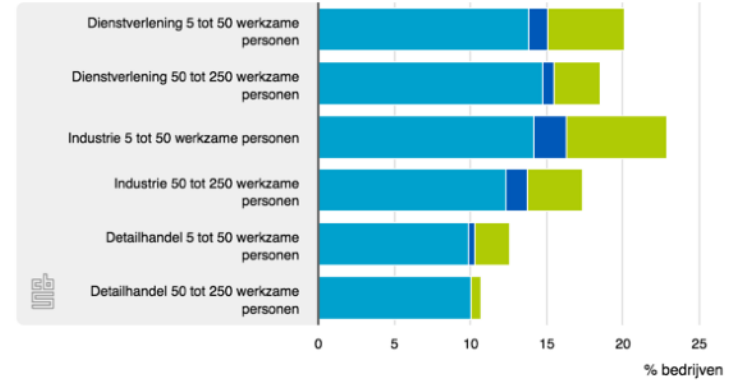
CBS: Stemming mkb iets verbeterd, klein bedrijf grijpt vaker naast krediet [25 juni 2021]

Bedrijven met behoefte aan extern eigen of vreemd vermogen om te voldoen aan betalingsverplichtingen door de coronacrisis

■ (Deels) financiering in de vorm van extern eigen of vreemd vermogen aangetrokken
■ (Nog) niet geslaagd om extern eigen of vreemd vermogen te trekken
■ Wel behoefte aan extern eigen of vreemd vermogen, maar (nog) geen aanvraag gedaan

Bedrijven met behoefte aan extern eigen of vreemd vermogen voor investeringen tijdens de coronacrisis

■ (Deels) financiering in de vorm van extern eigen of vreemd vermogen aangetrokken
■ (Nog) niet geslaagd om extern eigen of vreemd vermogen te trekken
■ Wel behoefte aan extern eigen of vreemd vermogen, maar (nog) geen aanvraag gedaan

- De meeste mkb'ers hadden geen behoefte aan externe financiering voor betalingsverplichtingen.
- De behoefte was wel het grootst bij klein mkb in dienstverlening (incl. horeca), retail en industrie. Zij grijpen echter vaker mis dan groter mkb.

- Externe financieringsbehoefte is nadrukkelijker aanwezig voor investeringen. Deze wordt ook vaker toegekend, maar ook hier gaat dat gemakkelijker bij het middenbedrijf dan bij het kleinbedrijf.
- MKB'ers tonen zich in de conjunctuurenquête Q2 2021 optimistischer dan een kwartaal eerder maar zijn somberder gestemd dan het bedrijfsleven als geheel.